

WaterPeilingen

Nummer 1

VWG Nieuwsbrief 15 juli 2021

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Ten aanzien van de veranderingen van de Nieuwsbrief is besloten om een splitsing aan te brengen in de korte en langere berichten. De korte berichten kunt u lezen in de maandelijkse Nieuwsbrief die per mailbericht wordt toegezonden. De langere berichten worden rechtstreeks op de website geplaatst en alleen nog genoemd in de Nieuwsbrief.

VWG Bestuur:

In de bestuursvergadering van 18 juni zijn enkele besluiten genomen:

1: Het bestuur bestaat uit 6 leden, ieder lid heeft nu een rol/ takenpakket toegewezen gekregen.

1: Voorzitter: Piet – Hein Daverveldt

2: Secretaris: Vincent Erdin

3: Penningmeester/ vice voorzitter: Carol van Raalten

4: Dienstverlening: Carla de Wilt

5: Extern: Hans Pluckel

6: Communicatie: Allette van den Hazelkamp

Ad 1: spreekt voor zich, daarnaast het begeleiden van het Quo Vadis project zoals dat bij de ALV van 4 juni is toegelicht en in gang is gezet.

Ad 2: met toevoeging van de wettelijke taken en het signaleren van wijzigingen in wet en regelgeving, ook de excursies en de Nieuwsbrief blijven deel uit maken van het takenpakket

Ad 3: Financieel beheer

Ad 4: Dienstverlening: de schakel tussen bestuur en redactie van TWG

Ad 5: Extern: contacten leggen met externe partners (NGS en Stichting WaterHeritage) maar daar kunnen andere instellingen aan worden toegevoegd en contact houden met de hoogleraren.

Ad 6: Communicatie: Hoe gaat de VWG zich profileren en welke middelen worden daarbij gebruikt.

Het bestuur heeft besloten om naar aanleiding van de digitale middagbijeenkomst van 4 juni Een kennismakingsgesprek aan te gaan met het bestuur van Stichting WaterHeritage om na te gaan wat de synergie zou kunnen zijn.

De Nieuwsbrief.

Sinds 2015 verschijnt de Nieuwsbrief in het begin onregelmatig maar vanaf 2016 maandelijks. De Nieuwsbrief bevat nieuws van de VWG, waterschappen en andere zaken die het vakgebied betreffen.

De Nieuwsbrief was nooit „ingelijfd” in de structuur van de VWG dat heeft op 18 juni plaats gevonden. De Nieuwsbrief is nu een „officieel” VWG medium.

De Nieuwsbrief krijgt de naam: „WaterPeilingen” en voortaan ook een nummer.

Het bestuur vergaderde op vrijdag 16 juli

Uit deze vergadering willen wij als bestuur het volgende met u delen:

Onlangs heeft u een oproep ontvangen met het verzoek de bijgevoegde bijlage, een enquête, in te vullen en aan ons terug te zenden.

De VWG staat op een cruciaal punt: het 30 jarig bestaan wordt zeer binnenkort door middel van een symposium in samenwerking met het 7^e lustrum van SSF herdacht.

Maar op welke wijze kan de VWG een waardevolle rol blijven vervullen in de komende 5 – 10 jaar om maar bij de korte termijn te blijven.

Om die reden menen we u te mogen vragen om uw mening kenbaar te maken en daarmee uw betrokkenheid te tonen bij de VWG. In de enquête worden 26 vragen gesteld, dat lijkt veel maar met 15 minuten bent u daar wel doorheen. Het helpt ons als bestuur om een koers te kunnen bepalen.

Graag uw reactie voor 1 augustus insturen.

Er is een kennismakingsgesprek geweest met een delegatie van de Stichting WaterHeritage en het bestuur van de VWG.

Het gesprek was positief en besloten werd om naar mogelijkheden te zoeken voor het organiseren van een gezamenlijke bijeenkomst in het voorjaar van 2022 zoals op 4 juni digitaal heeft plaatsgevonden. Krijgt een vervolg.

VWG data:

In voorbereiding: NajaarsExcursie donderdag 7 oktober.

De agenda van de gastheer: Waterschap Rijn & IJssel (Doetinchem) is daarbij leidend.

De slogan van de provincie Gelderland: „Gelderland levert je verrassende streken”.

Vorige jaar is in enkele Nieuwsbrieven de Achterhoek en in het bijzonder het grote watertekort belicht. In oktober 2019 waren er al eerste gesprekken over de invulling van een bijeenkomst waarbij ook het grensgebied met Duitsland aan de orde werd gesteld. Waterschap Rijn & IJssel zal met de Duitse evenknie naar oplossingen zoeken om het watertekort terug te dringen, water vast te houden en ook de verschillende landgoederen in de Achterhoek voldoende water aan te bieden. In die korte serie passeerden de Baakse Beek en de Berkel de revue.

In een volgende Nieuwsbrief staat mogelijk al meer informatie over de nadere invulling van 7 oktober.

In het algemeen over de komende excursiedata en andere bijeenkomsten: hier zullen we mogelijk meerdere keren af gaan wijken van het vaste patroon: de 1^e donderdag van juni en de 1^e vrijdag van oktober. Toch willen we de data ruim van te voren noemen zodat iedereen in de gelegenheid wordt gesteld de datum of data vrij te houden.

Mocht er naar aanleiding van de thans lopende interne leden enquête een noodzaak zijn om veranderingen aan te brengen in de vorm van de excursies dan wordt dat op zijn vroegst medio oktober bekend. Wensen en suggesties kunt u aangeven in de enquête die u heeft ontvangen.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman
Excursiecommissie

Website:

De vereniging heeft een website die te vinden is via de zoekterm:

Waterstaatsgeschiedenis.nl

Op de website zal een verwijzing worden opgenomen naar de hoogheemraad- en waterschappen en specifiek naar het beleid ten aanzien van Cultureel Erfgoed. Als er geen document digitaal beschikbaar is dan zal er een korte omschrijving worden opgenomen waaruit het cultureel erfgoed bestaat.

Waterschap Limburg (Roermond)

Niemand kan in deze dagen om de situatie in Limburg heen. Enorme grote hoeveelheden Neerslag in zeer korte tijd, woensdag 14 juli tot 58 mm en donderdag 15 juli nog eens 22 mm. Omdat er in het hele stroomgebied van de Maas veel neerslag is gevallen brengt dat enorme hoeveelheden water met zich die zich weg baant van beek tot rivier.

Ook in de Duitsland is hevige regenval de oorzaak van snel stijgende waterstanden in beken en een enorme afvoer met als gevolg beken die buiten de oevers treden, rijkswegen, straten en woongebieden onder water komen te staan variërend van decimeters tot meters.

Dorpen die geïsoleerd zijn geraakt, vele tientallen bewoners die elders ondergebracht moesten worden.

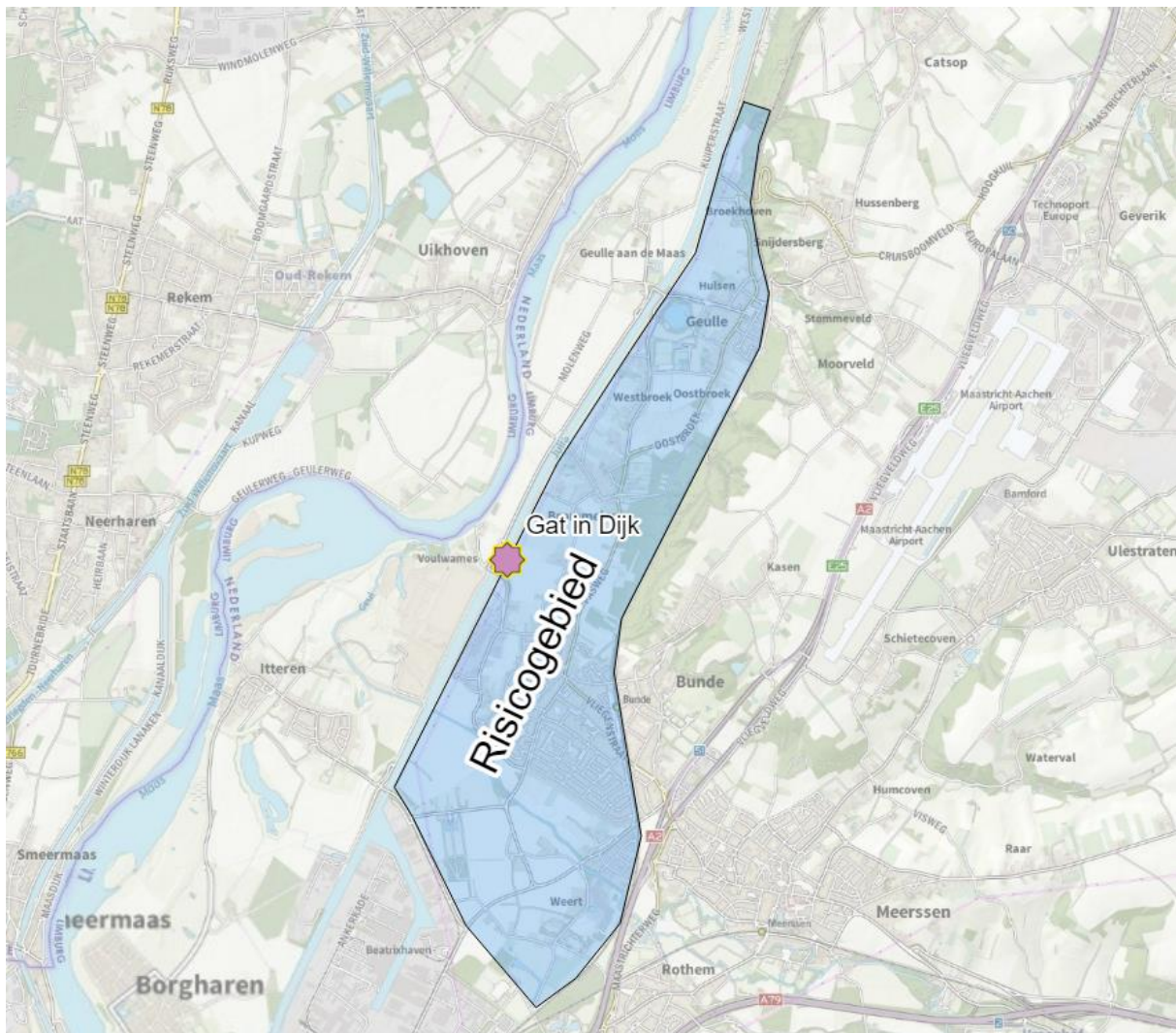
Ofschoon de regenbuien inmiddels zijn weggetrokken is er nog steeds sprake van een hoog risico in een groot gebied langs het Julianakanaal.

Het ontruimen van een ziekenhuis is grote ingreep en wordt alleen in geval van uiterste noodzaak gedaan. Dat het ziekenhuis in Venlo ontruimd is geeft de ernst van de situatie aan, al is de locatie van het ziekenhuis daar mede debet aan. Bij de bouw van het ziekenhuis is daar destijds al eens op gewezen: te dicht bij de rivier de Maas.

Niemand die op dit moment een schatting kan maken van de schade aan de infrastructuur, woningen, bedrijven etc.

Deze clusterbuien kennen qua intensiteit een zeer grote omvang: in korte tijd veel neerslag op een relatief klein oppervlak. Niemand die er rekening mee heeft gehouden dat dit midden in de zomer zou kunnen gebeuren.

Voor het waterschap Limburg is het alle hens aan dek waarbij medewerkers van andere waterschappen uit het hele land hun diensten hebben aangeboden. Zuid Limburg is inmiddels rampgebied en in Noord Limburg worden voorbereidingen getroffen om bewoners naar elders te brengen.

Afbeelding: Waterschap Limburg

De ramp van Limburg voegt een nieuw hoofdstuk toe aan de geschiedenis van het water, leven in een land met een beperkte ruimte voor alle eisen die er aan het gebruik worden gesteld: wonen, werken, recreatie.

Het waterschap Limburg heeft al laten weten dat zonder de maatregelen die na 1993 en 1995 zijn getroffen de catastrofe nog veel groter zou zijn geweest. Maar nu verder naar de komende decennia. Want om te denken dat het eenmalig is, is een utopie.

Waterschap Rijn en IJssel (Doetinchem)

Het waterschap verwacht dat maandag 19 en anders dinsdag 20 juli de maximale waterstand op de Rijn en IJssel zal zijn bereikt als ook het water uit Duitsland, oost Frankrijk en Zwitserland Nederland heeft bereikt. De hoogwaterpiek die verwacht levert geen problemen op bij het waterschap, op ondergelopen uiterwaarden na.

Waterschap Rivierenland (Tiel)

Afbeelding: Waterschap Rivierenland bij Klein – Groot Altena

Niet alleen Limburg heeft last van het water ook waterschap Rivierenland heeft inmiddels dijkbewaking ingesteld omdat de „Maasgolf” vanuit Limburg ook door het gebied van dit waterschap komt. De afbeelding is van 14 juli op een moment dat de toen vermoedelijke hoogste waterstand nog niet was bereikt.

Afbeelding: Waterschap Rivierenland: Sluiten van een coupure bij Gendt

De uiterwaarden langs de grote rivieren zullen vollopen evenals de aangelegde bergingsgebieden.

Waterschap Aa en Maas (’s Hertogenbosch)

Het waterschap verwacht wel extra veel water op de Maas maar voorziet geen grote problemen met de afvoer van het water. De piek van de neerslag zoals die in dit deel van Noord-Brabant is gevallen valt niet samen met de afvoer van de extreme hoeveelheid water die vanuit Limburg onderweg is. Voorzorgsmaatregelen zijn door het waterschap getroffen.

Afbeelding: Waterschap Aa- en Maas. Donkere lichten boven 's Hertogenbosch aan de vooravond van het noodweer.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten)

Afbeelding: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden; situatie bij de Nederrijn en Lek

Het Hoogheemraadschap heeft het waterpeil in de Oude sluis bij Nieuwegein omhoog gezet en de sluis zelf is dichtgezet in verband met de waterstand op de Lek. Evenals bij de andere waterschappen: Rijn en IJssel en Aa en Maas verwacht het hoogheemraadschap geen grote problemen bij de afvoer van het water uit Limburg.

Algemeen:

Nederland telt 60.000 gemalen, sluisen en stuwen. Voor paling die op zoek is naar een paaiplaats is een kunstwerk een bijna niet te nemen hindernis. Van alle aangelegde vispassages blijkt tenminste drie kwart niet veilig genoeg te zijn om een paling van de ene kant naar de andere kant te laten zwemmen.

Dit blijkt uit een toets van twee jaar die is uitgevoerd door RAVON, kennisinstituut voor reptielen en vissen. De Nederlandse paling legt 6000 kilometer af naar de Sargossozee, de jonge palingen die daar worden geboren zwemmen weer naar Nederland. De te zwemmen afstand lijkt een minder grote bedreiging te zijn dan de obstakels van gemalen, sluisen en stuwen.

Zoutwatertong

De nieuwe Zeesluis IJmuiden wordt met een lengte van 500 meter de grootste sluis ter wereld. Als er grote schepen geschut gaan worden vanaf 2022, het jaar waarin de sluis klaar is en er proef zal worden gedraaid, komt er per schutbeweging veel meer zeewater het Noordzeekanaal binnen. Om de nadelige effecten van dit zoute zeewater op alle gebieden langs het Noordzeekanaal tegengaan zal er een zoutwaterschermbij het gemaal IJmuiden worden geplaatst. De kosten hiervan bedragen 67 miljoen euro. Deze voorziening zal op vroegst in 2024 gereed zijn. Reden waarom er terughoudend zal worden geschut in de grote nieuwe sluis. Schepen die nog in de huidige Noordersluis (1929) passen zullen vooralsnog gebruik blijven maken van de bestaande sluis. Pas vanaf 2024 komt de nieuwe sluis volledig in bedrijf.

Waterschap Hunze en Aa's (Veendam)

Het waterschap gaat op zoek naar 225 hectare landbouwgrond langs de Dollard om op te kunnen spuiten met slib uit de Dollard. De waterschap gaat bij boeren langs om te vragen of zij bereid zijn om het opgespoten slib op hun akkers te laten rijpen tot bruikbare klei. Deze klei wordt gebruikt bij een proefvak van de Groene Dijk die aangelegd gaat worden tussen Delfzijl en Harlingen. Het eerste proefvak van een kilometer komt langs de Dollard. De gedachte van de Groene Dijk is dat het talud veel flauwer wordt aangelegd waardoor een dijk niet direct veel hoger hoeft te worden.

Een agrariër die meedoet kan er voor kiezen om per jaar een ander perceel voor dit doel en tegen een vergoeding beschikbaar te stellen. Naast de vergoeding kan er nog een interessante kant aan zitten: er komt op de verschillende percelen een nieuwe verse laag zeelei die de grond mogelijk weer vruchtbaarder maakt.

Per jaar is een „kleioogst” nodig die kan voorzien in 2 km. van de aanleg van de Groene Dijk. Met de eerste oogst kan worden nagegaan of de klei als bouw materiaal van het talud sterk genoeg is.

De verwachting is dat 225 hectare landbouwgrond uiteindelijk voldoende klei op zal leveren om vanaf 2029 het tracé van 12,5 kilometer van de Johannes Kerkhovenvolder tot aan de Duitse grens te voorzien van uit slib gewonnen klei te kunnen voorzien.

Momenteel wordt in de testgoot van Deltares in Delft uitvoerige metingen gedaan wat het ideale dijkprofiel zou moeten zijn waarbij rekening wordt gehouden met het getij, storm etc. omdat de dijk toch een robuuste zeewering moet zijn. De Groene Dijk moet een superstorm van tenminste 15 uur kunnen houden zonder te breken. In de eerste testfase in de goot werd een superstorm nagebootst en bleef de proefdijk 22 uur in stand. De dijk op de testlocatie is

opgebouwd met blokken klei afkomstig uit de dijk langs de Dollard en van een vak bij Blija (Fr).

De Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis wil in de komende jaren aandacht besteden aan historische feiten die het vakgebied raken:

2021: Sint Elisabethsvloed (1421); het themajaar loopt door tot en met 2022; vanaf april is er een speciale website: www.600jaarelisabethsvloed.nl

2022: Afsluiten van de Kromme Rijn (1122)

2022: De Haarlemmermeer viel droog (1852)

2022: De (Oude) Hollandse Waterlinie bestaat 350 jaar (1672)

2023: Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard 750 jaar

2024: Volledige ingebruikname Blankenbergtunnel tussen de A-15 en A-20

2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust (Land van Vollenhove)

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926

2027: Begin van het waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Data:

Recent verschenen: „Reuzenarbeid” van Willem van der Ham bij uitgever: NAI010.

Het KIVI organiseert een webinar.

Op de website is meer informatie te vinden.

14 augustus: De Pompen aan, Gemaal de Waterwolf (Teenstraweg 2 Lauwerzijl) zal op verschillende tijden op deze zaterdag in werking worden gebracht om te laten zien wat de gemaalbeheerders moeten doen voordat het gemaal het water uit de boezem kan uitslaan in de richting van het Lauwersmeer en uiteindelijk de Waddenzee.

Deze dag wordt georganiseerd ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van het gemaal. Nu de maatregelen rondom Covid – 19 zo ver zijn versoepeld ziet het waterschap Noorderzijlvest kans om een aantal uitgestelde activiteiten alsnog plaats te laten vinden.

Opgave om een van de demonstraties bij te wonen is wel gewenst:

<https://www.noorderzijlvest.nl/jaar-van-de-waterwolf>

7 oktober: NajaarsExcursie, Waterschap Rijn & IJssel (Doetinchem), datum onder voorbehoud van de mogelijkheden die er op dat moment zijn.

Dit jaar bestaat de VWG 30 jaar en SSF 35 jaar.

Hier zal opnieuw door middel van een gezamenlijk symposium aandacht aan worden geschonken: op **28 oktober** a.s. in de Geertekerk, Utrecht

Dit is een verschoven datum: van 8 april a.s. naar het najaar. Mocht u zich voor 8 april hebben opgegeven dan heeft u als het goed is inmiddels bericht ontvangen dat de aanmelding ook voor de datum van 28 oktober staat genoteerd.

Mocht u zich nog niet hebben opgegeven: wacht niet te lang! Opgeven kan via deze link:

<https://www.halito.events/lustrumviering-ssf-vwg/nl/register>

Het thema: „Is de Waterwolf terug?”

De veronderstelde verandering van het klimaat zal aan de orde komen.

Via deze Nieuwsbrief zult u op de hoogte worden gehouden.

2022

Van 31 augustus tot en met 3 september de European Association for Urban History in Antwerpen gehouden.

Thema: Inequality and the city.

Voor meer informatie zie: <https://www.uantwerpen.be/en/conferences/eauh2022/cfsp/>

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: info@waterstaatsgeschiedenis.nl . Helaas komt het voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Ten aanzien van berichten en mededelingen:

De Nieuwsbrief verschijnt 1 x per maand, het streven is op of kort na de 15^e van de maand. Mocht u mededelingen willen laten opnemen dan is het prettig als u hier rekening mee wilt houden.

Berichten die u wilt aanleveren voor plaatsing op de website: berichten zullen (als er aanbod is) op vrijdag worden verzonden aan de webmaster.

Vincent Erdin
Secretaris VWG
15 juli 2021

Onderstaand een vacature bij RWS:

Adviseur Gebouw Erfgoed/Bouwhistoricus (TOP-WVL-475)

Functieomschrijving Rijkswaterstaat is op zoek naar een adviseur Bouwhistorie. Het gaat om een tijdelijke functie tot eind 2021, bij de dienst WVL (Water, Verkeer, Leefomgeving) afdeling BN-REM (Ruimte, Economie en MIRT). Je werkt direct samen met adviseurs binnen de discipline Cultuurhistorie, Archeologie en Landschap (CAL). Je werkt aan een goede borging van het onderwerp in de processen en kaderdocumenten waarmee in projecten van Rijkswaterstaat wordt gewerkt. Je bent goed bekend met de Erfgoedwet, en met de voor Gebouwd Erfgoed geldende kaders en richtlijnen, maar ook met de Omgevingswet.

Meer informatie over deze tijdelijke baan is te vinden op de website van Rijkswaterstaat

<https://werkenbij.rijkswaterstaat.nl/vacatures>

Reageren kan tot en met 20 juli 2021